

TRẢ BÀI VIẾT SỐ 1

I – BÀI TẬP

1. Xác định tên các nhân vật lịch sử gắn với những câu nói nổi tiếng sau :

– "Tôi muốn cưỡi cơn gió mạnh, đạp luồng sóng dữ, chém cá kình ở biển Đông, đánh đuổi quân Ngô, giành lại giang sơn, cởi ách nô lệ chứ không chịu cúi đầu khom lưng làm tì thiếp cho người".

– "Nếu bệ hạ muốn hàng, xin trước hãy chém đầu lão thân đi đã".

– "Ta thà làm ma nước Nam chứ không làm vương đất Bắc".

– "Không ! Chúng ta thà hi sinh tất cả chứ nhất định không chịu mất nước, nhất định không chịu làm nô lệ".

Những nhân vật và các câu nói này là cứ liệu rất tốt để làm sáng tỏ cho đề văn nào trong các đề văn sau ?

Đề 1. Phát biểu những suy nghĩ của anh (chị) về câu nói của Phran-xi Ba-công :

"Tình bạn làm niềm vui tăng lên gấp đôi và nỗi buồn giảm đi một nửa".

(Những vòng tay âu yếm, NXB Trẻ, 2003)

Đề 2. Phải chăng "Chỉ có ai làm đầy đủ bổn phận trong việc nhỏ hằng ngày mới làm tròn trách nhiệm ở các việc lớn lao" ?

Đề 3. Bình luận câu tục ngữ : "Chết trong còn hơn sống đục".

Đề 4. Bằng những cứ liệu lịch sử, hãy làm sáng tỏ câu hát : "Phụ nữ Việt Nam vốn xưa nay anh hùng".

2. Các câu văn sau đây sai ở chỗ nào ? Hãy sửa lại cho đúng bằng những cách khác nhau.

Vị tha là người sống có tình có nghĩa. Người luôn sống có ích cho gia đình và cho xã hội và cho anh em, cha mẹ, bạn bè. Vị tha là hành động biết hi sinh một cách cao thượng, dũng cảm.

3. Nêu các luận cứ để trả lời câu hỏi : Phải chăng "Bạn là người đến với ta khi mọi người đã bỏ ta đi" ?

II – GỢI Ý GIẢI BÀI TẬP

1. Các câu nói nêu trong Bài tập 1 là những câu rất nổi tiếng của các vị anh hùng dân tộc. Học sinh lựa chọn tên các vị anh hùng sau đây để điền vào cho đúng với mỗi câu nói :

Bà Triệu, Trần Hưng Đạo, Trần Bình Trọng, Hồ Chí Minh.

Căn cứ vào nội dung của các câu nói ấy để xác định chúng phù hợp với đề văn nào.

2. Cần hiểu nghĩa đen cũng như nghĩa bóng và từ loại của từ "vị tha". "Vị" là vì, "tha" là người khác. "Vị tha" là vì người khác. Hiểu rộng ra, vị tha là phẩm chất cao đẹp của những con người biết sống vì người khác, ngược lại với lối sống ích kỉ (chỉ vì mình, có lợi cho riêng mình). Như thế, "vị tha" là một tính từ. Từ cách hiểu này có thể thấy các câu văn nêu trong bài tập mắc nhiều sai sót. Chẳng hạn : *Vị tha là người sống có tình có nghĩa.* Câu này không đúng, trước hết *vị tha* là tính từ còn *người* là danh từ ; phải có dấu phẩy sau chữ *có tình* ; về nghĩa, *vị tha* không phải là sống có tình có nghĩa mà là biết sống vì người khác. Cần diễn đạt lại là : *Vị tha là một phẩm chất cao đẹp của những người biết sống vì người khác.*

Căn cứ vào cách phân tích và sửa câu văn vừa nêu, học sinh phân tích và sửa các câu còn lại.

3. Để trả lời cho câu hỏi : Phải chăng "Bạn là người đến với ta khi mọi người đã bỏ ta đi" ?, có thể nêu các luận cứ sau :

– Đó là người rất hiểu ta ;

– Đó là người biết chia sẻ, cảm thông với ta ;

– Đó là người có bản lĩnh, nghị lực và lòng dũng cảm, dám vượt qua thói thường của cuộc đời để đến với ta.

Hiểu chưa chắc đã biết chia sẻ, cảm thông. Hiểu và thông cảm nhưng chưa chắc đã có dũng khí đến với ta... Có được cả ba điều trên thì sẽ có tình bạn cao đẹp.

Học sinh có thể nêu lên các luận cứ khác nhưng phải hợp lí và nội dung các luận cứ không trùng nhau về ý nghĩa khi phân tích cụ thể.